

თეატრი და სხეობა

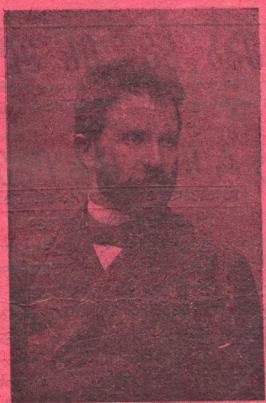
საქართველო სალიტერატურული ჟურნალი

თბილისი, 20 თებერვალი
№ 8 — 1916

ფასი
10 კ.

წელიწადი
მ ე ო თ ხ ე

ვიღივას ხელის მოწერა 1916 წ. შ.
"თეატრი და სხეობა"
(წელიწადი მეთხუთხე. (იხ. მე-2 გ.)

თედო სახოკია

ციმბირიდან გაქცეული, შარაზში ცხად-
ვრთბდა. მთაწერობაში ნობა დართო საქა-
რთველში დაბრუნდეს.

უკვე იბეჭდება
ვეკლასათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

რუსო სიტყვათა სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება
შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

მეორედ შეესწავლულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად გადიდებული). წიგნი ახსნა-განმარტებულია სამოც ათასამდე (60000), უცხო ენათაგან (ფრანგულ, ინგლისურ, ლათინურ და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ხალი კორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკორის ყდაში, მოოქოვილ-მოვარაყებულ ასო არშიებით შემკული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერთათვის გაგზავნით ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შედევათათაც შეიძლება: ხელის მოწერის დროს 1 მან., დანარჩენი—წიგნი ამოსვლის ეაშს ახალ ხელისმომწერთათვის 2 მან. 50 პა.)

ხელის მოწერა მიიღება: ჟურ. „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში „სორაპანი“ -ს სტამბაში). ფოსტით: Тифлисъ. Ред. „Театри да Цховреба“ Иос. Имедашвили.

1916 მიიღება ხელის მოწერა 1916

ყოველკვირეული სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო-სამხატვრო, საზოგადოებრივ შინაარსის ხუროთმოძღვრული ჟურნალი იშრომისტული განყოფილებით, შარუებით და კარიკატურებით

წალიწავლი
მართვა

თეატრი და ცხოვრება

წალიწავლი გამომცემი

წალიწავლი
5 მან.
ნახ. წლ.
8 მან.

1916 წლისათვის

ჩვეულებრივი სრული პროგრამით, უკვე ცნობილი რედაქციით, სახელმძღვანელო და ახალგაზრდა მწერალთა მონაწილეობით.

ჟურნალი პარტიათა ვარსება, პროგრესული მიმართულებისა
ჟურნალში ხუროთმოძღვრული ხარისხით დაიბეჭდება

ფასი: წლიურად ისევ 5 მ., ნახევ. წლით—3 მ. ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილადაც შეიძლება. ხელის მოწერის დროს—2 მ. მისში—2 მ. ენკენისთვის 1 მ. ვინც მთელი წლის გადასახადს ამ თვეითვე შემოიტანს, ამა ქრისტეშობისთვის ნომრებიც გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის“ სტამბაში (მალათოვის კუჩ. № 1, ვორონცოვის პატარა ხიდის ყურში, მუხრან-ბატონის სახ.) იოსებ იმედაშვილთან დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ფოსტით: Тифлисъ, ред. „Театри да Цховреба“—Иос. Имедашвили.

ტელეფონი № 15—41. რედაქტორ-გამომცემელი ანა იმედაშვილი

№ 8

წლიურად 5 მ., ნახევარ წლით 3 მ. ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპან“ის სტამბაში. მისამართი: **Тифлиси, Ред. „Театри да Цховреба“ I. Имедашвили**

წელიწადი 8 ი ო ტ ნ ბ

ხელ-მოუწერილი წერილები არ დაბეჭდვება.—ხელთნაწერები საჭიროებისამებრ შესწორდება.—რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში—დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 8

შ ა ბ ა თ ი, 20 თებერვალი

1916 წ.

20 თებერვალი

1905

ახალი თეატრი

ქუთათურებს დიდი საეროვნო საქმის გაკეთება განუზრახავთ—ახალი თეატრის აშენება!

ძლივს საყოველთაოდ ცხად ქმნილა, რომ მშენობაში, რომელსაც „თეატრი“ ეწოდება, არ შეიძლება ცოტად თუ ბევრად რიგიაწარმოადგენების მართვა.

და რაკ ეს ცხად იქმნა, ქუთათური მოწინავე საზოგადოება ფიქრობს ააშენოს ახალი თეატრი, ახალი არა მხოლოდ სხეულით, არამედ სულითაც, თუ შეიძლება ასე ითქვას...

გაზ. „მეგობარმა“ ამ საგანს რადენიმე სურათდებო წერილი უძღვნა. წერილთა მთლიანი არკვევენ, როგორი თეატრი უნდა აშენდეს, რა სახსრით, და, სხვათა შორის, რითხოვენ „მიემართოთ საზოგადოებას დაგეგმაროს და თავისი წვლილის გამოდებითი შეგვიწყოს საქმის განხორციელებაში“-ო. ა. მ. კრინიციკის მოხსენება მეგ. № 109).

განზრახვა და მოწოდებაც ფრიად საგულისხმოა და, იმედია, ყურად იღებენ, ვის უფლაც ატოვებს სამშობლო ხელოვნების მისწვლა...

ზედმეტია, გავარკვიოთ, თუ რა დიადი კულტურულ-საზოგადოებრივი მნიშვნელობა აქვს ერის აღორძინებაში ხელოვნების ტაქარის—თეატრს,—ჩვენი საზოგადოება იმდენად მომწიფებულია, რომ მისი საჭიროება ნათლად აქვს გათვალისწინებული...

ვისურვოთ მხოლოდ, რომ ქუთაისის თეატრის აშენებას სათავეში ხალისიანი, საქმის მკოდნე-მოყვარულნი ჩაუდგნენ, მონაწილედ

გაიხადონ საქალაქო და საფინანსო დაწესებულებანი და, რაც შეიძლება, დროით ააშენონ ახალი თეატრი, რომ ნაყოფიც ნადრევი მიიღონ: ქართული ხელოვნების წინსვლის გზა გააპოხებონ და მისი ქურუმთა გვემასაც საზღვარი დაუდონ...

გაჭირვების ბალკევისნი

ხომ გაგიგონიათ გაჭირვების ტალკევისი? და სწორედ ასეთი ტალ-

კევისნი გახლავან შალვა დადიანი, ქუთაისის წლევიანდელი სეზონის მწარმოებელი, და იუზა ზარდალიშვილი, ბაქოს წრის რეჟისორად მიწვეული...

შალვა დადიანი

წელს ქუთაისი იქნება სისტემატიურ წარმოდგენებს არც კი ღირსებოდა, რომ შ დადიანს თავი არ გამოეღვა და საქმე არ ეკისრნა...

ქუთაისის დასის მესვეურ-რეჟისორი.

ჩვენი საზოგადოება იცნობს მას, როგორც მწერალს, საზოგადო მოღვაწესა და ქართული სცენის დაუღალავ მუშაკს... თითქმის ოცი წელიწადია რაც იგი სამშობლო სცენასა და მწერლობას ემსახურება მკირდრი სახსრით, მაგრამ დიდი გულით, უსაზღვრო სიყვარულით...

და, აი, დღეს, შაბათს, 20 თებერვალს ქუთაისის თეატრში მისი ბენფეისი—მანობის

საღმრთოწოდებელი წარმოდგენა ("გაიდაქრილი მუხა") იმართება...

ქუთათურებმა დღეს უნდა გამოიჩინონ, რადგან ადგამებზე თვისი სულიერ საზრდოს მიმწოდებელ მუშას...

არა ნაკლებ ყურადღების ღირსია მსახიობი იუზა ზარდალიშვილი, რომელიც წელს

ბაქოს დრამ. წრემ თითქმის სეზონის დასაწყისშივე მიიწვია რეჟისორად, რადგან აღდგ მიწვეული ჩვენნი ნიქიერი მწერალ-რეჟისორი, ე. შალიკაშვილი, ავადმყოფობის გამო სოხუმს გაიგზავნა საბაქოს წრის რეჟისორი მკურნალოდ. ი. ზარდალიშვილი დღემდე განსაკუთრებით მსახიობად იყო ცნობილი, მაგრამ მოიცალა ასპირენი და იგ. შედლენისა და გვარად, პირნათლად გაუძღვა მძიმე მოვალეობას: გაპირებულით ეტალკეხეს...

ბაქოს საზოგადოება კვირას, 21 თებერვალს, იხილავს მას საბენეფისო წარმოდგენაში ("ყიანლები") და გულნაკლულიც არ დარჩება. იმედია, არც ბაქოს საზოგადოება დისტოვებს გულნაკლულად ნიქიერ მსახიობს.

მოგზაურობა

სისხლის წვეთისა

ეკიმი ივ. თიქანძე

თუ საზოგადოთ, უფედეგებრი ცოდნა საჭიროა და სანარგებლო, თვისი საკუთარი სეუული-სა და აგებულების ცოდნა უზირველეს საჭიროებას შეადგენს.

სამეცნიერო წიგნებით ზგენი მწერლობა მუცათ ღარბობა.

ამის მიუხედავად ბევრი ტერმინების უქნლობას სთვლის.

ჩვენნი ენა იმდენათ მდიდარი და განვითარებულია, რომ შეუძლებელია, ტერმინები არა გამოვლინო. ტერმინები მართლაც არის, მაგრამ ჩვენ სამწესობროთ არ ვიცით, თუ რამდენათ განვითარებულია ქართული სამეცნიერო ენა, ამის

საუცხოვრო მკაცროთ წარმოდგენს კვლამ ივ. თიქანძის იმოგზაურობა სისხლის წვეთისა.

რამდენი სინა, მინდა ამ წიგნის შესახებ რეცენზიის დაწერა, მაგრამ ვერ მოვახერხე: არის ზოგჯერ ისეთი წიგნი, რომლის სიღამახე და მომხიბვლელობა არავითარ რეცენზიაში არა თავსდება. სწორეთ ისეთია ზატეცემული თიქანძის წიგნი.

თუ ასე უბრალოდ, მარტივი და ვეგლსათვის მისაწდომი ენით შეიძლებადა სამეცნიერო წიგნის დაწერა, ჩემთვის წარმოუდგენელი იყო.

ისეთი რთული ირგანობით, როგორც თავი და ვერა, ისე სხვა ენით არის დაწერილი და ახსნელი, რომ სულ მოუხმადებელ მკითხველს შეუძლია გაგება ადვილათ.

ზოგჯერ მეცნიერება მსსეკრზლად ეწირება ადვილათ ახსნით ცატრეპას. ატორი ადვილი ენით აჯისნით, მაგრამ მისი ახსნა მეცნიერული არ არის სრულიად. ბ. თიქანძის წიგნი ამ მხრივად გამონაკლისა: სიმარტივე და მეცნიერება თანაბრად არის დატული შიგ და ერთად შედგებული; თავდან ბოლომდე წიგნი მეცნიერულია არის დაწერილი, ერთ უაღბ ახსნას ვერა ვხვდებით შიგ; ამჟებ დროს ბირდაბირ გასათვარს სიმარტივე, სიტხადე და სიღამახე შიგ დატული.

წიგნის დიდ დაჩრებას საუცხოვო ტერმინები შეადგენს.

ავტორს საფუძვლიანათა აქვს შესწავლილი და გამოთრევეული სანანტომია და სთფიზიოლოგია ტერმინები.

მთელი წიგნი ისეთის ხსდლისათა და ცატრეპით იკითხება, როგორც მხიარული მოთხრობა.

დიდი შრომის, დიდი ენერჯიის დასაჭრებას საჭიროა, რომ ასეთი წიგნი შეადგინო. მაგრამ მარტო შრომა არა ემარა. საჭიროა ცოდნა.

ავტორი ხმარობს ჟანგბადს; კეთილმთავანების გულისთვის მე ვამჯობინებდა ჟანგბადს, როგორც ხმარობენ სხეულები. უბა უურა ჟირკვალს ვამჯობინებდი უურის ძირა ჟირკვალს, რადგანაც ება-უურა ერთგვარი ავადმყოფობათა ამ ჟირკვლის და სდი ამჟებლის სხელებად მგონია გამოუსადეგარი აქნება.

დიდი მადლობის ღირსია-ზატეცემული ავტორი, რომ ასეთი იშვიათი წიგნით გაამდიდრა და დაამშვენა ჩვენი სამეცნიერო მწერლობა და

თვით წიგნი კი ღირსია, რამე ყოველ ქართველ
ოჯახში ჰქონდეს მას სანატია ჯაჯი, შთო უმე-
ტეს რამე წიგნი ღამაზათ ჯრის გამოცემული *)
და შეტათ იაფიას.

ავტორი

საზოგადო მოღვაწე
თავ. ნ. რ. ერისთავი

გარდაცვალებიდან წლის თავის შესრულებას გამოა

ცრემლები სულისა

ა.

ვის უკითხავს, თუ რათ ჩქრიალებს თა-
ვისუფლად გიფი ჩანჩქერი, ან რათ ნავარ-
დობს კილით-კიდემდე ლალი გრიგალი?

ვის უკითხავს?!

ან, ვის რა უნდა, რათ ბუტბუტებს გი-
ფი ჩანჩქერი; რათ ბუტბუტებს ლალად და ან-
ცად?

ან, ვის რა უნდა, თავისუფლად რათ და-
ნავარდობს გიფი გრიგალი?!

ან ვის რა უნდა, ან ვინ კითხულობს!!

მაშ, ვის რა უნდა, მეც თავისუფლად
ვინავარდო?!

მე ხომ ადამიანი ვარ!!

ვის რა უნდა, ჩემი გულს სიღრმიდან,
ხან სიხარულის, ხან სიმწუხარის ხმები ამო-
სკდეს!

რათ კითხულობთ, თუ რათა ვსტირი, ან
რათ ვიმღერი?!

*) ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოების მიერ, შემკუ-
ლია მრავალი სურათით, შეიცავს 88 გვ. და ღირს
35 კაპ.

ვის რა უნდა ამ გულმა, რომელიც გსო-
დენ სიყვარულს ინახავს, სიმშულვარეც ატა-
როს!!

მე ხომ მინდა ლალი ვიყო, ვით თვით
ჩანჩქერი, მე ხომ მინდა ლალი ვიყო ვით ქა-
რუშხალი?!

მე ხომ მინდა თავისუფალი ვიყო, ვით
თვით ცხოვრება!

მაშ, ვის რა უნდა, რომ ის გული, რომელიც
ერთგულდების საღაროა, მაცდურიც
იყოს!!

ვის რა უნდა ამ გულმა, რომელიც ცეცხლს
ატარებს, ყინულიც იქონიოს?!

ვის რა უნდა!

ვინ რათ კითხულობს?!

მე სიყვარულიც ვარ და სიმშულვილიც.
მე ყველაფერი ვარ, რადგან სახელი ჩემი
სტიქიონია!!

ჰო, და ვის რა უნდა, ან რათ კითხუ-
ლობს, თუ რათა ლაღობს ჩემი ბუნება.

ბ. ს მ მ დ ა.

ხა, ხა, ხა! ვიცინი. სევლით ვხარხარებ!!
მეტყვიოთ რათ ვიცინი, როცა უნდა ვსტი-
როდე!

და განა სულ ერთი არ არის? ვის რა
უნდა რათ ვიცინი?

განა ქარიშხალს ეკითხებიან ხოლმე, თუ
რათ ზუზუნებს?!

მაშ, რათ გინდათ გითხრათ, რათ ვხარ-
ხარებ, როცა უნდა ვსტიროდე?!

თქვენ ყური უგდეთ მხოლოდ ჩემს ხარ-
ხარს. მე ვხარხარებ, რადგან არც მე ვიცი
რათა ვხარხარებ!

გ. ს ი ხ ა რ უ ლ ი.

ცრემლი მცვივა. ვსევლიანობ.

სევდა და ცრემლი.. ტანჯვა-სიხარულ-
თან... ტანჯვა სიხარულით შექმნილი. სიხარული
ტანჯვაში ამოქსოვილი...

— განა შეიძლება?!

რათ მეკითხებით, განა მე თვით ვიცი
რათა ვსევლიანობ, როცა უნდა ვიცხოვდე?!

დ.

ეს განა ბევრიც რომ იკითხოთ, გაიგებთ
როგორი ვარ?!

ვერა! რადგან არც მე ვიცი.
 მინდა თავისუფალი ვიყო, ვით ქარიშხა-
 ლი და მონა ვარ!
 მინდა ნიავად ვიქცე და ნელა ვბუტბუ-
 ტებდე, მარა ვქარიშხლობი!
 დაე, მაგრამ მე მიინც მინდა ლალი ვიყო,
 ვით ცის გრიგალი, გიჟი ვიყო, ვით ქარიშ-
 ხალი...

ქ. ბაქო.

ქია ჩიანჯი

მ ა მ ა !

ერთხელ ვახილე შენს თვალთა სიღრმე-
 ში მოციმციმე მწველი სხევი და მას შემდეგ
 ვეღარ ვპოვე სიმშვიდე სულის.

სიყმაწვილის ცეცხლი მსურდა აღმეგზნო
 შენს საკურთხეველზე, მაგრამ თვით მე დაევი-
 წვი, დაეფიქრე შენს თვალთაგან გამონა-
 კრთობ ცეცხლის ნაპერწკლით. შენზე ოცნე-
 ბით გავატარე სიცოცხლის დღენი, მაგრამ
 ვერ გავიგე შენდამი მძულვარებით, თუ სი-
 ყვარულით იყო მოცული სული ჩემი.

მშვიდ, სურნელგან თეთრ ღამეს, შენ
 ოდესმე ესტუმრე ჩემს საკანს. იმ დროის შე-
 ნი სხეული ბრწყინავდა უმანკოებით, ვით ყვა-
 ვილის მკერდი მისის ნაშით. შენი ხშირ წამ-
 წამთა რხევა წავაგვდა ვერხვის ფოთოლთა
 ნახ შრიასს.

დიღბანს მეგზივინენ კისრზე შენი თმის
 ნაწნაეები. დიღბანს გორავდა ჩემი თავი, შენს
 მკერდზე აზვირთებულ ტალღათა შორის...

ვენების ფერხულში მომტაცე ნაწილი სუ-
 ლიერ მზე-სი, ვენებით აღერსში გამოინაკე-
 თა ნაწილი გუ სიყვარულის.

ვით მეძაიე ქალი ფხვარებით გაიპარე
 განთიადზე ჩემის საკანიდან ან რა განსხვავე-
 ბა სუფევდა მეძავთა და შენ შორის ამ დამს-
 შემდეგ?

იმ დღიდან აღარ შეგვევდრ-ვართ ერთ-
 ურთის, შორით დანახვაც კი მოგვაგონებდა;
 თუ ოდესმე როგორ ამოვისვარეთ ვენების მო-
 რევიში, როგორ შევეცოდეთ წმიდა სიყვარულს.

ხშირად ვეღინებოდი სიხშირად ჩემს გა-
 ნაწამებ სულს, ვით ძღვეის სკიპტრა, ხელთ
 გეპყრა ნაწილი სულიერ მზე-სი და ნახად

არწვედი მას, ვით ნიავი ლერწმის ხარო ტანს.
 შენს მეუღლის ბაღში ხშირად გადმოვი-
 პარულვარ ღამით, რომ ღია ფანჯრიდან სან-
 თლის შუქზე დამენახა ნაყოფი ჩემი სიგიჟის,
 მაგრამ შენს შვილებს შორის ვერ ვიხილე ის!
 რა უყავ? ვის კარებზე დასტოვე შალ-
 ში გახვეული?

რა უყავ ნაყოფი გიჟ სიყმაწვილის?
 ქუჩის შვილთა შორის ვეძებ მას, იქნებ
 მშვიერთა და მწყურვალთა შორის იზიარებს
 სიცოცხლის ტანჯვას?

ჩვილ ყრმათა საფლავთა შორის ვეძებ ჩემ
 საყვარელ შვილს, იქნებ გულქვავო სასიკვდი-
 ლოდ გასწორე იგი? მაგრამ პაწია საფლავთა
 დუმილი არასდერს უ მობოზს ჩემს განაწამებს
 სულის.

მითხარ რა უყავ იგი!
 ყვარჯენზე დაყრდნობილი მოხუცი მამა
 ეძახის თავის შვილს: სადა ხარ, შვილო! ერთ-
 ხელ მინც დაენახე შენს ბედკრულ მამას!
 ერთხელ მინც შეაჩერე ცრემლები მამის
 თვალთა დაწვევებზე. შესაძლოა სიცოცხლე გა-
 ნაწამები შვილიც მამას უხმობს უკანასკნელ
 წუთს.

მითხარ, წყევულო, რა უყავ იგი! სად არის
 შვილი ჩემი? უკანასკნელ წუთებში მინც
 აღირსე მამა-შვილს ერთურთის ხილვა.

თბ. ხომალთნიშე

ჰ ა რ ი ს კ ა ც ი

II

(დასურათბატებული ლ. გუღიაშვილის მიერ)

(გ რ ძ ლ ე ბ ა ი ბ . „ თ . დ ა ც “ № 7)

— აბა, თქვენ იცით, როგორ ქკუით და
 ყოჩაღათ იქნებით — მეორე დღეს დილა აღ-
 რიან ეღუნებოდა ვანო თავსიანებს: — უნდა
 გამოგიტყდეთ, ჩვენი ჯარი ეხლა ისეთ აღ-
 გას მიღის, რომ იქიდან დაბრუნება ბედნიერს
 ეღირსება, მარა თქვენ ამით სულით წუ დაე-
 ცემით. . . ოჯახი გვიარიანათ გაქვე მოწყობი-
 ლი. . . იშრომეთ, ერთმა მეორეს გაუგონეთ
 და, თუ წახტეს საქმე. . . ეს ბავშვები გამომი-
 ზარდეთ. . . უკანასკნელ სიტყვებზე ვანოს

გული აუჩვილდა, და პარი მიიბრუნა, რომ ცოლისა და მშობლებისათვის ცრემლები არ დაენახებინა, მაგრამ გვიანა იყო... იმათი თვლებიდან ცრემლის ნაკადულს გზა უშვე ეპოვნა.

— ნუ წახვალ, ვანო, ნუ... სიკვდილში მიხვალ?!. თუ ჩვენ არ გებრალეებით და არც შენი თავი, ბაღნები მაინც შეიბრალე... გულის ამოსკვნით ქვითინებდა ქმრის ერთგული პისტი.

— ეს შეუძლებელია... ეს ხომ დალატი იქნება!.. რაც მომივა მომივა... გთხოვთ, თუ ჩემი ხათრი და სიყვარული გაქვთ, და ჩემლით და გამიგონეთ. მე ანდერძის თქმა არ მომკლავს... ყველა მეომარი მზათ უნდა იყოს სიკვდილისათვის... სულელია ის, ვინც ცეცხლში შედის და იქიდან ცოცხლათ ფიქრობს გამოსვლას... პისტი! გთხოვ როგორც ნამდვილ მეგობარს: თუ საქმე წახტეს, რაც უნდა გასაქირი დაგადგეს, ამ ოჯახს ნუ მიატოვებ და ეს ბაღნები შენ ამოზარდე... თუმცა ვინ იცის, იქნება აწუც ისე გადავრჩე, როგორც აქნამდის. — ხმის კანკალით უთხრა ვანომ საყვარელ ცოლს და გრძნობით აკოცა.

საბარლო მამა. გოგი ფუნთუშა ლოყაზე და-ცემულმა მამის ცრემლმა გამოაღვიძა... ბავშვი წამოდგა, თვლები მოიფშენიდა და მამას პურის მოტანა მოაგონა:

— მამა, პუპუ... დიდი პუპუ...

— კი, შვილო, მოგიტან პუპუს; ეხლა დაწეკი და დაიძინე.— კიდევ აკოცა ხუჭუჭა თავზე და დააწვინა. გოგიმაც გვერდი იბრუნა და უღარდელად კვლავ ჩაეძინა.

— აბა, ცხლა კი მშვიდობით... გრცხვე-ნოდეს პისტი... შენ სტირი, როცა მე უნდა მამხნეებდე... ნუ სტირი, მამა, მე ისევ მოვალ, ნუ გეშინიათ... მშვიდობით ყველა. — ვითომ ყოჩაღათ წამოიძახა და ჩქარის ნაბიჯით სახლკარს მოშორდა...

— ოხ... ღმერთო... წყეული იყოს ომის მომგონი, — ამოიგმინა მან, ერთხელ კიდევ შეხედა საყვარელ სახლკარს და თითქმის სირბილით დაეშვა ფართე შარა-გზით...

ახლად ამოსული მზის სხივები კი თვალეში უქიატებდა, უცინოდა ჩვენს მიწავალ მგზავრს, თითქოს დასცინოდა ადამიანების უგუნურ ქცევას...

(დასასრული იქნება)

ს. ჩემონიძე

ხელაოვნების მოკლე ისტორია

თ ა ვ ი |

ხელაოვნება ეგვიპტისა, ასურეთისა და ფინიკიელებისა.

საერთო ხასიათი ეგვიპტის ცივილიზაციისა. ჭკორფატმა სიქვა: აუკავებტე ნიღოსის ძღვენაოა და მართლაც ეგვიპტელები ამ დიდებულ წელის მონაღკე ნაიდატე მოსახლეობენ და თავის ცხოფრების სახსარს უოგელ წიფიუნად სწორედ ამ წელის მოდიფებისაგან დებულაბუნ, რადგან ამითა ნუფიფერდებუა ნიღოსის უზარმაზარი ველი. იმ დროშიაც, როგორც ეხლა, ეგვიპტე უღანრებით იყო განშეიფორტეუფი და ცხოფრება მხოლოდ ნიღოსის ნაბრებუკ სდუდა და ტადმოდიფა, რადგან ცხოფრების სახსარს მამიხაც ნიღოსის უფირებუი იძლეოდა. ვინ იფე-

— გრცხვე-ნოდეს, ვანო... გრცხვე ნოდეს... მეტს... აფერს... გეტყვი... — გუ-

ლის ამოსკვნით ქვითინებდა ბედშავი პიტი — ღმერთი, ღმერთი და ჩვენი სისაწყლევ გადაგვიჩენს, შვილო, შენს თავს... ღვთის მშობელი იყოს შენი მჟარეელი... უთხრა და გულზე მიიკრა მართამ შვილი...

— მშვიდობით, ჩემო საყვარლებო... ჩემო ბტრედებო — მიძინარე ქალ-ვაჟს ეამბორო

ნენ ძველი ეგვიპტელები, რომელი მოდგმის, რა ტომის, გამოურჩეველია, მხოლოდ ვიცი, რომ მათი ეს ენათესავება სემიტურს. ძველს შორეულს ხანაში ეგვიპტელები წარმოადგენდნენ რამდენსავე დამოუკიდებელ მოდგმას, მაგრამ ბოლოს ერთმა ვიღაც მუნქსმა სკოთ იგრო უფლებსა და დაარსა ეგვიპტის სამეფო (დაახლოებით 5000 წელს ქრისტეს შობამდე).

ეგვიპტის ისტორია საზოგადოთ ოთხ დიდ პერიოდთ იყოფა: ერთი შემეფისის თავის სტატუს ქალაქით შემეფისთ (უბირის ხედი); მეორე თიბაიდის, რომლის განმავლობაშიც უფრო ხშირად სტატუს ქალაქად თიბადა იყო; მესამე სისის, სტატუს ქალაქ სისით და აგრეთვე დელტის სხვა ქალაქებით და მეოთხე არის პერიოდი საბერძნეთის მიმდებარების.

ხელოვნების ისტორიის ეპოქების სწორედ ამ პერიოდებში აღმოჩნდა უნდა დაიწყო, რადგან ამ ყაზად ხელოვნების ისტორიაც შეესაბამება ასეთ დაყოფას.

შემეფისის პერიოდი შეიცავს ეგვიპტის ცივილიზაციის სრულს აღორძინებას და აყვავებას, რაც უნდა ვთავაზობთ, რომ ნათელია წინანდელ საუკუნეთა მთელი რიგის მომზადებისა. ამის შემდეგ კი მივიდნენ ეგვიპტელები ბუდ-იბაბლი დროებითი ინტელიტებს ქანანელებს, ანუ მწვერულისა და კიდევ გიქსთა შემოსევიით, მაგრამ ბოლოს მაინც ეგვიპტე გამარჯვებული გამოდის განსაზღვრულიაგან. იგი იპურებს სირიას, აფართოებს თავის საზღვარს ტიგრსა და ეფრატამდე (VXII სუკი; ქრისტ. შობამდე) და რამზეს II-ის დროს უმაღლეს მწვერვალამდე დღევანდელ მისი ცივილიზაცია. ამის შემდეგ კი ვერ ასურელები და შემდეგ სპარსელები მიერ დაპყრობილი და დაპყრობილი ეგვიპტე მხოლოდ ბერძნეთს ხელში დგება ისევ ფეხზე და იკრებს ძალას (330—30 წელს. ქრ. შობამდე). აღექანდრე მკვერთელი სარდლის ბრძოლამისათვის შთამომავალ შექმნა ეგვიპტეში ბერძნული კულტურა, მაგრამ იმავე დროს ხელ-უხლებლად სტოვიკენ ძველს ეგვიპტურ კულტურასაც.

ეგვიპტელები საზოგადოთ არ იყვნენ ბუნებით მომრად დაბადებულნი, თუმცა მრავალი ომიც გადაუხდათ და მრავალი ქვეყნიბიც დაუპყროთ. ისინი უფრო ხასიათით წყნარნი და სთონნი იყუ-

ნენ და დიდის მორჩილებითაც იტანდნენ სიძულეს მტერთა მომძღვრებას. ამიტომაც ისინი დიდს დუთის მოსაზნი იყვნენ. მათა მრავალ-რტიხეობანი დემერტობი, რომელთაც წმინდა ცხოველთა სხვა მწმინდთ მიწვეული (იბისი, ხარი, შევარდენი და სხვ.), რა—მსე, ოხირისა—დემერტი სიკეთისა, სეტო—დემერტი წყვადლისა, ეს ეგვიპტელს ეგვიპტელს წარმოადგენდა ჭკეფდა, როგორც ერთა დემერტის გამოსახელება და მთელი მისი რწმენა სიკეთის ცხოვრებაზე იყო მიპყრობილი. სიკვდილის შემდეგ კაცის სული უნდა წარუდგას ოხირისს. „წიგნი მიცვალებულთა—ლოცვთა და ბძნულ ახრთა კრებული, რომელიც უოველ მუშის თან ახლავს—გვამნობს ამ სამსჯავროს ხასიათს. თუ სული დამნაშავე იყო მრავალ ტანჯვის შემდეგ აქცეულა ანარად და თუ უმანკო, მისინი განწმენდის შემდეგ დემერტის გუნდში იტარდა ადგილს, სჭვრეტდა უსუნაქს ანის და შემდეგ უერთდებოდა მას.

ეგვიპტური ჭიშკები და ლოცვები აღსავსეა პოეტურ სურათოვნებით და ეს არის კიდევ მისი მსხვერპელი, თუ რა გავლენა ჭიშკნა რეალურ ციან ხელოვნებაზე.

რადღობა შენდა, მუდამ გზაზე და მუდამ ახლად წარმოშობილ შემურვილო, არსო უოველ დღე თავისთ-თავ დამბადებულ!

რადღობა შენდა, პირველ-ყოფილ უკანასკნელად გამოქვეყნებული და მის შენაქმთა სიტყვების მომნიჭებელი, რომელმან შექმენ სამკარ და მიქფინე სიღმუშეობა სიგრესს!

რადღობა შენდა! ოდეს შენ ხეივანე ცნობისა, შენმა თანამხელე დემერტობმა აღმოუტვირთ უკეთის სიხარულისა—აი ესე რადღობენ ეგვიპტელები მზის დემერტის რა-ს. სხვა აღსავსე ეგვიპტე დემერტი გამოხატულია მდგომი წმინდა ნაშეი რხელი-ნელ მოქანავე ციურ წყალთა ზვირთობზეა და თან ახლავს გუნდ დემერტობისა. რკითლის მყოფელი, სხივიცხოველი, აღმოსილი. იგი ეველკან ჭიფენი სიტყვებია და სიხარულს.

(გაგრძელება იქნება)

ს. მ. მ. მ.

ომის მსხვერპლი

ჩხუბში წაგვართვეს, რაცხა გერმანია...

პირო. დავით ერემიძე ანთაძე

წაგვადანა სედილობდა. სწორდა მოთხრობებს, მინათორებს, ხოლო ჭერჭერობათ არ აქვეყნებდა. აქვე მოგვყავს ბრძალის ველზე დაწერილი და თავის დასთან გამოგზავნილი გურული სტენა, რომელიც ინტერესს მოკლებული არ არის.

უქმობთ დაჩქენილნი

გურული სტენა

— დილა მშვიდობის, ჩემო სოფიო!

— ღმერთმა მშვიდობა და კარგათ ყოფნა ნუ მოგაკლოს, გულო, ივლიტე. სად ყოფილხარ, ქალო, ასე ღორის გამოზამდის?

— აგერ ღობიროში ვიახელი, ჩემო სოფიო, იმ მგელის მოსაკლავი ძროხა გადავდენე ქალო. ისე გაშრა, ისე გაშრა, რომ ერთი ნაწყვეტა რომ არის, იმასაც ვეღარ ვჩეხები და ვფიქრე გეგმა ცვარიანი ბალახი მოუხდეს მეთქი. წამოვხტი ცის იალონზე, მოეწყვეთ იგი სამგელი, მარა აფერი არ ჰქონდა ძუძუში, და ძუნძულ-ძუნძულით გადავარბენიე ღობიროში...

— ყორიფელი-ყორიფელია, ჩემო ივლიტე, მარა ამ ადერებმა თლათ მომსპო ადამიანი. გეხედავ და სულ წვიმს ქალო. ისე ჩაღბა რაცხა ორი კოტა სიმიანი იყო, რომ ქრისტიანი კაცი ერთ ნაჟუნტელასაც ვეღარ იშოვის. ყურძენი ხომ აღარა და აღარა... ხო და რავე გინდა სიცოცხლე ახლანდელ დროში. მომუშავე ხელი გვყავდა და იგი ხომ

— ქალო, მეცა და ღმერთით მალე მოვესწრებით სიყეთეს... ვახაფხულდეს და ნახავ იმ ჩვენი ქმრები შვილობიანად დავგიბრუნდებინათ.

— შენს პირს შეჭარი და კრიპუტი, ჩემო სოფიო. მაგას ველირსებოდე თვარა ერთი ნახარდა მყავს იმასაც კი დავკლავ. მუჟყრი შენისთანა კარგ მენობლებს თავს და სულ „ოროლოღეს“ ვაძახებებ.

მაგი მაგია და იმ საუცხოვო ამბავი ქე მაგიწყდებოდა.

— რაი, ქალო, იმისანა საუცხოვო რაია? შენი გერასიმე ხომ არ მოსულა?

— გერასიმე არ მომსვლია, მარა იმისანა ამბავს გეტყვი, რომ სულ ვაგაშტერებ.

— თუ მეტყვი ქე მითხარი ბერა თვარა, ნუ გამაყრყურე ივანიკას ავლის ხესავით.

— ქალო გევიხედე წუხელის საღამოს და ვინცხა აფიცერი მოახრიკინებდა ჩვენსკენ ფიტონს. მივაშტერე გიჟსავით თვალეზი, მარა ვერ ვიცანი. ვიფიქრე ვინმე დიდი კაცი იქნება მეთქინ და ქე წივედი სახლში.

— მალე თქვი თვარა მიძახიან სახლში გულო.

— ხო და, ქე წავედი სახლში, ვთქვი ყაძხთან და არ მოიშალა და წვევიდა ქიხოსროსკენ. საღამოს ქიხოსროს თებრონიამ გაღმეირბინა და იმან მითხრა რომ, ჩემი ძმა ყორეკი მევიდა აფიცერიო. ჯერ, გულო, გონს ვერ მოგვიდა, რომელი ყორეკი ჰყავდა ქიხოსროს! ერთი გოგილიე ჰყავდა, დიდი ხანია სახლში არ იყო და ალბათ იმან თუ მიიღო აფიცრობა მარა იმ ყორეკი რათ დაათქვეს მეთქინ. გამიხარდა, და მეც ქე გაღვირბინე... ხომ იცი, ჩემი გერასიმე რომ არის, საღდათში წაიყვანეს შენთან და იქნება იმანაც იშონოს შენი წყალობით აფიცრობა მეთქინ.

— რავე, ქალო, გერასიმას ვინ მისცემს აფიცრობას?... იგი ხომ ნასწავლი არ არის!

— არა, ქალო, ახლა ყველას აძლევენ თურმე აფიცრობას და ქალიც რომ წაფიქრეს იმასაც კი მისცემენ.

— არც მისთავა, გულო. აფიცრობის შო-

ნა ძნელია. ვილაცას შენტვის მოუტყუებია...
 —ხო და გადავიარე და ქე ვიცანი აი ჩვენი გო-
 გილიე. ისე დინჯათ იჯდა და მუსაიფობდა,
 რომ ყვინი გეგონებოდა. შევეხვეწე ჩემი შვი-
 ლის წაყვანა მასთან და ქე დამპირდა. ახლა,
 ქალო, ნიჩმა ჩემმა გვარონჯა ციკამ გადავი-
 რო და მეც ენახამო. აბა რას გახთები ამ
 ქირის გასაწყვეტ ციკებთან!? დამიწყვიტა
 ბაღნები, არბენია სოფელ-სოფელ ზოგი პუდ-
 რიხა, ზოგი უმარილიზა და ამ დილას აპირობს
 გადაარებას. წუხელის არ უძინია, პირის ბა-
 ნით გადძრო ლოყაზე ტყავი.

— აი აია და მე ქე დავაგვიანე სახლში
 და ხომ იცი ჩემი ხორცლალი ბაღნების ამბა-
 ვი. ცოცხლათ შემქამენ, თუ ამ დილას კვე-
 რი არ გამოუცხვე და ქვილი კი არ მაქ...
 მასესხე, ქალო ერთი ჩენჩილა ქოთან ქვი-
 ლი...

— კი, გულო, შენ კი გასესხებ მარა
 არავის უთხრა, თვარა ქე გამომიციენ საქ-
 ფილეს; აი მე ჩენჩილიაო, აი მე დატენილიო
 და მეტი კი არ მაქვს... ხო და შეებეროს
 ღმერთმა იი ჩვენი გოგოლიე მის პრაპორკიკო-
 ბაზე...

— ახლა კი მშვიდობით, ჩემო გულო.
 ღმერთმა შენი თავი მიმყოფოს კარგათ. გამო
 ვაგზანი გოგოს და რომ დამპირდი ერთი ჩენ-
 ჩილა მასესხე თვარა დატენილს რავა გაგი-
 ბედაე!?

დავ. ანთაძე

ყვავილები

***

გუშინ ვინც რომ ოფლსა ღვრიდა
 ქარხნებსა და მინდორ-ველადა,
 დღეს ისინი ველად ჰყრიან
 ყვავ-ყორნების საკორტნელად...

ეხ, ჩაგრულნო! სიცოცხლეში
 სულ ცრემლს ღვრილით ყრუ ქვეითინით,
 და დღეს კი დღეს . ვახ, ბედშენო!
 სიკვდილიცა თქვენ დაგცინია!!!

ღრუბელი

ჭ ა მ ა ნ ჩ ა ლ ა ს ი მ ე ბ ი

ინჰუენტი ანგუსკიდან

ო, რა მწვავა ეს ოცნებანი!
 შენ, მთვარე, ღრუბელთ მწვერვალში კვდები.
 სიმთ ეხებოდე ამდენი ხანი
 და სინათლეში ვერ სცნო სიმები!
 ვილას უნდივართ? ვინ მოუკიდა
 ორ ყვითელ სანთელს, ორსა მქმუნვარეს?
 ქამანჩას კაცმა ხელი მოჰკიდა
 და შეუერთა სიმებს მგზნებარეს.
 რადენმა გავლო! ამ ნაზ ღამეში
 სთქვი: იგივე ხარ, რაც რომ იყავი?
 და მკრთალ სიმების მკრთალ სიამეში
 კენესდა მუდარა შორს გამრიყავი.
 ჩვენ ხომ არას დროს, არას დროს მეტად
 არ დაფშორდებით ერთმანეთს? — კმარა!
 პასუხი სიმებს ვერ გავებდათ,
 ქიანურის გულს სწავდა იარა.
 ქამანჩა მიხვდა... სდუმს ვით წყვილი...
 ხმა ქიანურში არ სდუმდებოდა
 და ტანჯვა იყო მათთვის დიდი,
 რითაც მსოფლიო ასე სტკებოდა.
 მაგრამ სანთლები აღამიანმა
 აღარ დააქრო. კენესდენ სიმები.
 და შეგ ხავერდზე დილამ მზინამა,
 ნახა ისინი ძალ-მისხილები.

ვალ. გაფრინდაშვილი

გაბრიელ გვციკაშვილი

გარდა 20 წ. შესრულების გამო.

სონეტები

I

ანგელოსისა რად მიჩვენე სახე მზიური,
 თუ ასე აღრე დასკვნებოდა იმედის ვარდი?
 თუ არა გრძნობდი, დამაძნობდა ნაღველი-დარდი,
 თუ არ შეგეძლო სიყვარული წმინდა, ღვთიური,
 ანგელოსისა რად მიჩვენე სახე მზიური?

ერთხელ გიხილე, შემდეგ ვიწვი როგორც ფარვანა,
 სინათლის უშუალო მოხიბლული, მოტყუებული,
 უნუგეშობით დატანჯული, დამწუხრებული—
 შენმა შეხვედრამ ისე დამწვა, ისე მანანა,
 და შემდეგ ვიწვი, ვიფერფლები, როგორც ფარვანა.

ახ, შუშანიკა! შუშანიკა! რად შემეყვარდი,
 რომ მომიწაპლე წუთიერი ბედნიერება?
 თუ სიყვარული დალატია და ცბიერება,
 თუ ასე სკვნება გაფურჩქნული იმედის ვარდი,
 ახ, შუშანიკა! შუშანიკა! რად შემეყვარდი?!

II

მე უშინობას ვერ ავიტან, —აღრე მოვკვდები,
 ამ შეყვარებულ გულს სამარე დაეყარება,
 მაგრამ, ძვირფასო, სიკვდილითაც ვერ გაგშორდები, —
 შენი სახელი თან წამყვება და შეყვარება.

ჩემს სიცოცხლეში ერთხელ გნახე ტურფა სადარი,
 მაგრამ უეცრად დამეფლდა ისევ ნაღველი,
 ახლა დავდივარ და ვკითხულობ: „—სატრფო სად არი?
 სად არის ჩემი უკვდავების გამომსახველი?“

სატრფოვ! მისმინე, აღმისრულე ეს სათხოვარი:
 რადგან ვეწამე, სიყვარულმა რადგან გამრიცხა,
 როდესაც მოვკვდე, ჩამასვენე სადა კუბოში
 და შენი ხელით ამოსკერი ზედ: „—შუშანიკა!...“

ბ. ჩხვიჭიძე

ჩემი პრომეთე

ვინ შეედრება ჩემს სულის კერპს, ჩემსა ღვთაებას,
 ან ვინ აიტანს ჯოჯოხეთურ მისებრ ვაებას?
 თუმცა დიდი, უბადლოა იმისი ქირი,
 მაგრამ ამ ქირშიც მზიარულად უცინის პირი!
 ის პრომეთეა, შერისხული გმირი პრომეთე,
 და მეც წყველილმა, მის ბედისამ, ის გავლმერთი!
 ვინ შეედრება ჩემს მეუფეს, ჩემსა ღვთაებას,
 ან ვინ აიტანს ჯოჯოხეთურ მისებრ ვაებას?!

ქართული

ლუკა სიკი. თათიშვილი (1860—1916)

სახალხო მოღვაწე-მწერალი,
 სწერდა „ივერია“-ში (დაბეჭ.
 „ჯორჯს ამაჟი“ და სხ.). 1895 წ.
 ცაღე წიგნად გამოსცა: 1) დი-
 დი ისტორიულ-ლეგენდარული,
 დასურათებული, პოემა „სიყვარ-
 ული“, ერთგული ჭანგათ გა-
 ჟღენთილი; 2) „რესონანსი და
 წამება წმ. მთწამთა დავით და
 კონსტანტინესი“, 3) „დაშინის
 გულის ნაღვსი და წრფელი სინ-
 დისის დაკითხვა“, 4) „პაპიანი“
 —წრილ ლექსთა კრებული. დარ-
 ჩა ბევრი ხელნაწერი, მათში
 ორი დიდი ნაწარმოები. ნაწე-
 რებში განსაკუთრებით ჩვენს
 ერთგულ აღმრძლებს შესტრ-
 ფოდა და ენატრობდა, რომ
 „მწ სამშობლოს დავა გული
 ნეტარება დედრუნებინა“ („სი-
 ვარული“), მაგრამ ვერ ეადრსა
 და გარდ. სოფელში თებერ.

გ რ ი კ რ ტ ი

მაგის სამ მოქ. და ოთხ სურათად
(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 7)

მოკამდება მიორა

(ბახარა. სტენაზე მოსხანს ორი დუქანი მანინ: სუასხობა და თორნე. სუასხობს ზედევე შვეჩილე- ულობის განყოფილება აქვს. ხაღხა მადარაბს. თორნის წინა ზის მუჭურე და კრიაფოსანს ათა- მასებს. ესაბა სედრაკა შვეჩანდის ჭნამავს)

|

სანდრო და სედრაკა.

სანდრო. დანამე, დანამე, სედრაკა, იქნე- ბა მუშტარს თვალი აუხვიო, თორემ ძალიან დამუქნარა ეგ შენი ზებერტუშეა.

სედრაკა. მაგის დარდი ნუ გაქვს! ერთი მიყურე როგორ ზგავარადალაგო! ყველა- ფერს შნო უნდა არა! შენსაიოთ დოცლობა კი არა ვარ! კვირაში ნახევარ ფუთ ხმელ პურ- სა ჰყრი. დაუწონე რაღა, მიაყოლე და ანგა- რიშიში სწორეთ გამოსვალ.

სან. დაუწონე, მაგრამ რომ არ მიიქეთ!

სედ. არ მიიქეთ რომელია მუშტარს გა- ნა მაგდენს ვალაპარაკებ! რა დავიღია ხახა და მუშტარსა ჰკითხავ: „какой жалайт“, არ- ჩევენ ში შვეა, მაშ რას იზამს! სასწორი ისე უნდა ათამაშო ხელში, როგორც ბარიშა.

სან. რა ვქნა, ვერ მოვახერხებ, სედრაკა, ვერა.

სედ. უშნო რომა ხარ, იმიტომ ვერ მო- ახერხებ. არა, მაგას რა დიდი პრაფეცორობა უნდა. ახალი პური დადებ და ის ხმელიც და- ვესკათ ზედ მიაყოლე. ისე ნიმუტში უნდა აუწორო და კარხინკაში ყლაბა გაადინო რომ მუშტარმა „ზამეჩანია“ ვერც კი მოასწორს. თანაც უტეც უნდა ჰკითხო: „можетъ быть лавашъ жалаите?“ ამ ლაპარაკში სულ და- ვიწყდება შენ „დავესკა“ დაუწონე თუ არა. მაშ, შენ ეს ოთხები იცი?

სან. ყველაფერს შნო უნდა, ჩემო სედრაკა.

სედ. ვა, ვაპრობას შნო უნდა მაშ შნო თუ არა გაქვს დაკეტე ლუქანი და წაიღი... ეჭ, მახლას... არა ეს ბოიკოტია თუ რაღაც ჯან- დაბა, რაღა ეხლა გამოაცხადეს! ამისთანა ქე- სატობას ესაღ უნდოდა!

სან. რას იზამ, სედრაკა, მოსავალია.

სედ. მოსავალი რომელია, კაცო! მოვაქ- რე კაცმა მუშტარს არაფერი მიჰყიდო, მაშ ამდენ ხარჯებს როგორ უნდა გაუძლო. აქ გოროლოვს უნდა ჩააყოლაო, იქ აკალოშნიკს აქამო, იქ პრისტივს ამოულო! კიდევ ვინ მო- სთვლის სხვა რამდენი ხარჯები აქვს ლუქანს! თუ არას გაყიდი მაშ პური რითი ვქამო! ეჭ, ძალიან ცუდი დრო დავვიღებ, სანდრო, ცუ- დი!.. ეხლა რომ ვაქარბა ფული მაიგოს, გა- ლიცინის ჭკვა უნდა მე და ჩემმა ღმერთმა.

სან. სედრაკა, თუ ძა ხარ, ერთი ლუქანს უყურე. აგერ მივალ მეფეკილესთან და ეხლა- ვი დავბრუნდები.

სედ. (სანდროს) წაიღი, წაიღი ძაო, მე შენ გითხრა მუშტარი თავპირს მამტერევეს, რომ თავი ვერ გავართო. (სანდრო გადის, სე- დრაკა ჩამოჯდება და ხუნჯის) ეჭ, ცეცხლია, რაღა ცეცხლი ღმერთმანი. როცა პატენტი არა მაქვს ის პიანიცა აქსიზნი არ მიშვებს, რომ რამე გავყიდიო. პატენტს ივიღებ— ეს ხალხი არ მიშვებს ვივაქრო. არ ვიცი, ღმერთ- მანი, როგორ უნდა ვიცხოვრო ამ დროება- ში! ეხლა ვიცი პოლიცია დამეცნებ თავზე, თუ რატომ საქონელს არ ჰყიდიო? რა უნდა უთხრა, აღარ ვიცი! რომელ ერთს გადაურჩე. ან ერთი ამომაყოფინებს თავს ირკუცკი გუ- ბერნიაში, ან არა და მეორე გამისტუმრებს საიქიოს ექსტენცი პოეზითი! (გამოხნდება იღია ლუკიჩი, უკან მოუყვება ბესარიონი კახათით.)

||

იგუეკი, ილია ლუკიჩი და ბესარიონი

ილია. გამარჯობა, შენი სედრაკა!

სედ. (მიხედა-მიხედავს და თავისთვის დაპარაკობს) რა ვქნა ეს ოხერი დალაპარაკე- ბისაც მეშინიან. (იღია ლუკიჩის) ღმერთმა გა- დღეგრძელოს!

ილია. სედრაკა, ხორცი მინდა, რივიანი ნაქერი გექნება შენახული, შენ ძველი ჯა- დლო ხარ! (იფინის)

სედ. ბევრიც რომ მქონდეს, მაინც ვერ მოგყიდი.

ილია. რათა, რა ამბავია! როგორ ჩემ ფულს დალი არა აქვს!

სედ. რა ვქნა, გოსპოდინ ილიკო, და-

ლიცა აქვს და არიოლიც, ჰამა ჩემი ცოდო რათ გინდა. ცამეტ კაპეიკათ ხორცი გავყვილო გირვანჯა და იმისთვის თავი მოვაკვლევიწო?

ილია. სედრაკ ეგენი რათ გინდა ჩემთან. შენ რიგვიანი ხორცი რომეცი და ათი შაური აილე გირვანჯაში.

სედ. (შიხედ-შიხედვას) ჰა, მიიტა ფული რამდენი გინდა?

ილია. აწონე ეგ ნაჭერი სულ რამდენია და წავიღებ. (აძღვეს ოცდა სულ მანათანს. ამ ღრწს გამაჩნდება ორი გაფიცულთაგანი მუშა)

I მუშა. კიდეც ცოტა ხანს მელგარი სულიერი განწყობილება და ღიბაძეს გავწყვიტავთ წელში. (მუშები დაინახვეს ილიასა და ბესარიანის სახსობაში და უყბო შეჭურდებიან)

II მუშა. (სედრაკაზე უთითებს ბიწვებს) ჰხედავ მაგ უსინიღისო სედრაკას!

I მუშა. უნდა აიღო და იმდენი ურტყა, რომ (მუშები ზიზღით გადაჭყვავენ სედრაკას)

სედრაკა. (დაინახავს მათ და შიშით აკანკალებდა, მავრამ თავს იმედს აძღვეს, არ იბნევა და სტდილობს როგორმე გამაჯუთოს სჯამე. ფულს ხორცის კუნძზე დაუგდებს ილიას) არ მინდა, ძმაო არ ვყიდი. ძალით ხომ არ წამართმევ! ჩემი საქონელია, შენი ხომ არ არის! ფულს მახარებ, რა ფულის უნახავი ვარ! (მუშები მიამალებიან)

ილია (გაკვირვებული) რა იყო, კაცო, ეშმაკი ხომ არ შეგვიჯდა! წელან იძლეოდი და ებლა რა მოვივიდა!

სედ. რას ვიძლეოდი, კაცო, როდის! შარზე ხომ არა ხარ! დამაყენე, ძმაო, ჩემ დუქანში!

ილია. (აძღვან გაჯვრებული) აი, შე რაზბონიკო, შენა! შენც აპყვი იმ საციმიბიროებს! თუ არ გავაციმიბირო, მაშ ეს უღვაში არ მესხას! (მოდის)

სედ. არა ვყიდი, კაცო, რაც გინდა ის მიყავი. საიქიოს წასვლას, ციმიბირს წასვლა მიჩვენია.

ბეს. (თავისთვის) რაა ეს ოხერი შიში! (იღინის) როგორ ღლავივით შემოტრიალდა მუშებს რომ თვალი მოკრა! (ბესარიანი და ილია მიამალებიან)

სედ. (შიხედ-შიხედვას და შეშინებული ღახმარაგობს) კინლამ ვამოვეგე რალა ანკესზე. ამისთანა შიშა და გულის ტრიალის სულ რომ დავკეტო დუქანი ისა სჯობია მე და ჩემმა ღმერთმა? (მუშები გამაჩნდებიან)

III

სედრაკა და ორი მუშა.

სედ. (მუშები სახსობაში შედთან. სედრაკა მხიარულად შეხუდება) სიდედრსა ჰყვარებხართ, მე და ჩემმა ღმერთმა. კარგ დროს მოხვედით. როგორაა ჩვენი ბიჭების საქმე? ხომ არ შეშინებულან! (მატარა მუშას) მართო წასვლა მიხიცი მესხარებოდა... თქვენთ ავაშენთ ღმერთმა, რომ მოხვდით. წავიდეთ თითო რამე დავლიოთ და იქ მიამებთ ახალი ამბები (ნაძღვადეუი სიცილით) ძალიან ყოჩაღათ კი გიჭირათ საქმე აი! (მხარხუდ ხელს დაჭკრავს მუშებს და მხიარულბას.) მაღადეც მე და ჩემმა ღმერთმა! ყოჩალი ბიჭები ხართ, რაც მართალია, მართალი. დიდი რამე შესძლებია ამ მუშა ხელს და მე კი არ ვიცოდი.

II მუშა აი, შე მგლავ შენა! დიდი შესძლებილია იმისი და შენ მაინც მათ ანგარიში არა უწყევ.

სედ. (განგვიფრებული) ვინა, მე?

I მუშა. ჰო, შენ, შე გაფუქებული შენა! (მეორე მუშას) ჰხედავ როგორი ლაქუცი დაიწყო...

II მუშა. ჩვენ რომ არ დავგანახნე ხომ უნდა მიგეყილნა ხორცი ღაბაძის აგენტისათვის?

სედ. ვისა. კაცო, მე! არა ქრისტეს მადლმა! არა უფლის სახის მადლმა! არა თქვენმა მუშემ, სედრაკას სიყმის მუშემ. ვიმიე, ვიმიე! განა მე მივისთანა კაცი ვარ! (ამ ღრწს შემოდის სანდრო მეჭურე და სედრაკა სანდროზე უჩვენებს) თუ არა გჯერათ, ერთი ამ რქისტიან კაცსა ჰკითხეთ რალა! მეზობელია, დინახამდა! ქალღვლების დაყრის შემდეგ თუ მე ღიბაძისათვის რამე მიმეყილნოს. ვაი, აფსუს სედრაკა! განა ჩემში ეგენი იქნება!!!...

IV

ივანიავ და სანდრო.

სან. ჩემს აქ ყოფნის დროს მაგას ღიბაძისთვის არაფერი იუყვინია...

სედ. ვა, არა მეთქი კაცო! განა ვერგ მიყვარს მუშეები რომ ეგებები ჩავიდინო! იპათი სულის ქირიმე! ისევ ისინი, თორემ ამ კაკარდინ ჩინოენიკებში რა ყრია! განხვრეტლი გროში არ უღვეთ ჯიბეში. (სანდრო თავის დუქანში შევა)

მ მუშა. ეგენი არ იყოს სედრავ, თორემ მწარეთ აგებ პასუხს იკოდენ.

სედ. არა ზიარების მადლობა! არა სსურფ გეურქის მადლობა ვა! ზან ჩუნეს! მე მაგდენი ლაბარაკი რათ მინდა! (მუშეები წაიწვევენ წინ და სიყვარულის მოშორებით განუღებთან. სედრავა სიცილით) ვა, რა იშტა გამიფუქეთ კაცო! მე მეგონა ამფსონები ვიშოვე და ცოტას წავიხაკუსკებთ მეთქი და თქვენ თურმე საჩხუბრათ მოჰსულხართ! მაშ ეგრე მილიხართ, არაფერს დაღვეთ?

მ მუშა. ჩვენ არაფერი გვინდა, ოღონდ შენ რიგიანად მოიქცეო.

სედ. ვა, კაცო, არხეინად იყავით მეთქი. თქვენ ხათრიჯანი ბძანდებოდეთ. სედრაკასანგან ეგენი არ იქნება. (სედრავა დუქანში ფუსფუსობს)

მ მუშა. (მეორე მუშის ჩუქმად) გადასწყუა, მოსამსახურებმაც გამოუცხადონ ბოიკოტი, თორემ ისე არ მოტყდება... (ღამაჩათ მიადან. მუშეები მიამალებთან, სანდრო კრიაფოსანს ათამშებს, სედრავას სორცის კუნძუე სნოტო უღვეს და ანგარიშობს. შორათ სამაიციტნო დუქანად მისისმის მოქეიფეთა სიმღერა. ჩქარის ნამაჯათ მიარბეს მუშურეთსან სამაიციტნოს ბიჭი, რომელსაც ოცდა ხუთ მანეთიანი უჭირავს ხელში. რადგან მუშურეს ხურდა არ აღმოაჩნდება, სედრავას მიჭმარავს)

ბიჭი. სედრავ, ოცდა ხუთიანის ხურდა გექნებაო ხაზენიბა.

სედ. არა მაქვს უფლის მადლობა. ღმერთი გაატიალებს ეხლა რომ ვაქრობა ოცდა ხუთი მანეთი კი არა აბაზი მენატრება. (ბიჭი მიდის, სედრავა ბიჭს) ბიჭო, თქვენ დუქანში არიან რო ღრიალეებენ?

ბიჭი. ჩვენ დუქანში არიან...

სედ. ბიჭო, ობრუჩები მოუქირეთ თავზე, თორემ საფეთქელი გაუსკდებათ. ვა, თავრიზელი ვირები არიან, რამოტელას ღრიალეებენ. (ბიჭი მიამალება) სანდრო, გემის,

კაცო, რა ამბავი იყო! კინალამ გავები რალა მახეში! არა, გინდა თუ არა სთქვი—ვიცილიო.

სან. ეგ რა არის, ამბობენ ვეზლის ნაჩალიკი ჩამოსულა და პრისტავით და სტრანეტიკებით ზაზარში მოდიო.

სედ. (შეშინებული) ვა, მართლა! აი ახალი საქმე თუ გინდა ეგ არის! არ ვიცი, არ ვიცი! თუ ეხლა გადავჩით, მითომ საიკოს ბეწვის ხილზე გავსულვართ.

სან. გადავჩით რა, რას გვიზამენ! ცუდი რა ჩავიდენია!

სედ. რას ამბობ, რას, ქკუსი კოლოფო! ცუდი რომელია, კაცო, იმისთანა კაცს, ვინაც თითქმის მთელი ქვეყანა ხელში უჭირავს, ოქროვები სცურავს, შენ იმას შიმშილითა ჰკლავ და ვინ მოგიწონებს. არა, შენმა სიკოცხლემ თვალებში გავოცებენ აი! (სედრავა წამოფარდება) განუმიდ ბეგრ მომძანდება.

(შემდეგი იქნება)

გოგია

ბ. ახმდაირალი და მისი სიმღერა

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 7)

დაიდა, ამ სან მწარე და სან ტუბილი ნანის ქვეშ სურს ჩაყუბოს მათი გულის კენეს, სურს დაღუმოს კიდრე დრო-გამოშეებით, სან და სან, რადგან იცის რომ „ღუმოლში ბრძოლის ცეცხლი უფრო ღვივდება“. მაგრამ ეს დუმილი ცოტასწნობითა. იმისთვის დუმილი მხოლოდ დროა ძალის დაკუბების, რომ ძალმოკრებით კვლავ შეებრძოდეს, და ამისთვის იგი ქარამხალს უშეგობრდება. მის უყვარს იგი, რადგან ის სტიქიანია, მის უყვარს მისი სიძლიერე, ბრძოლის სული, მისამეუ უღრეკი, ძალა ტიტანიური. მის მიწას შეისხამს ფრთები ქარამხალის, დასტოვონ სიწა, სხედღეს ცოტასწნობით მის უფუღდელიურობას, და გადაფრინდეს იქ, ისადაც სტიქის მეხი, სად ცხოვრება გულ-შესაზარი“. ამისთვის მამართავს ქარამხალს:

ამომეცი ფრთანი, ჰი, ქარიშხალი, სულით ვარ შენებრ შეუბოვარი“-ო, და ისე შეჩერდები, ქარიშხალი, შეუბოვარო, მარად იქროლე მეგობარო სწორ-უბოვარო“-ო. ეს მისი სულის კვეთება ბნათაშეადისე-

ბურია. ისიც მისებრ სტოგებს ყველას და ვა-
ველს, ადონდ კი შეძლება მიეგეს დაიჭაფოფი-
ლოს დედა სუფასა. ბ. ახსნირელი იძისი:

„დაე, რაც გვიყვარს უფსკრულს შთაინთქას,
სატრფო გულისა და შევობარი,

„დაე, ამ ქვეყნად განძვეებულითა
არსად გვადირსონ თავშესაფარი-ო,
ყველა ეს კი მისთვის სურს მგასანს, მის-
თვის იბძვების, რომ მას სურს

ცის ვარსკვლავებს დაუახლოვდეთ,
ვისწათ ყოველივე შეუტნობელი,
აღმოვიკითხოთ ვინ შობა მიიყარო

და ან მზე ყოველი მანათობელი“-ო.

აქედ გნოსელოგური, შემდგნებითი ძიე-
ას, ძიება ფაუსტისა, ძიება კანინას და მანფრე-
დისა, ძიება ბანათაშვილისა, ძიება ანათემასი და
სხვათა მრავალთა.

ხანდახან ახსნირელს ეჭვისეპური რადე
კაბრენს ხოლმე თავშა: „ევაჰმე, ეგებ ვერ შე-
ძლოს“, შიკრამ ღრუბელთ არეუ-დარევა, გრი-
კანის ქროლა ღერაშოვე სწუგეტს ამ ეჭვის
ქლორტს და გაჭკვივის: „ჩქარა აპყვადებო
ხან ურთა ყვავილი მოკლულ გულისა!“ ხანდა-
ხან იმისაც იძისი, რომ „არა, ეს ოცნებაა,
ლოცნებაო“, და „შორს არის სხივი გაზაფხუ-
ლისაო“, ხან კადვე:

„დაჭრავს ეპოა, მეუზნებოდნენ, მონა და-
ლეწავს მონის ბორკილებს,
„და დღე ნეტარი გაუთენდებთ უღლოდ ნა-
წამებ ცხოვერების შეილოებს!..
„გვი, სად არის? მე უიმედოთ გავსცქერი სივრ-
ცეს ღრუბლით წაგარანლოს

და ... „დაბურულია ჩემი ბუჩქნარიო“, და
ადეკებუელი ცხოვერების უმინანსობით, იერემია
მგოდებელს და შეჭლადებებს
„იერემიო! შენებრ გოდება მე ბედით კრულ-
სა რომ შემძლებოდა,
„ყოველი წვეთი ჩემი სისხლისა ცრემლთა ნა-
კადიდ ვადიქცეოდა“-ო.

ადელი იხსენსელას ეს, რადგან ახს-
ნირელს სხვა ეზა ადარ დრწენია. უნდა იმ-
ქუნროს და იტიროს, რადესაც იგი არამც თუ
მეტქვარას წამხდარი დროს, დატყუელ ერას,
არამედ იგი დრმად გამოდღაიას თავისი დროის
ყუდღმართობის, დრმად მგრძობი ყოველი უს-
მართლობის, ყოველყვარი უარყოფითობის.

„რაც კი არსებობს, ნაზობს, ნარანარობს,
„ის აღარ არის რაც იყო წინად,
„ხოლო კაცი კი, ადამიანი, აღსარებული ქვეყ-
ნის გვირგვინად,
„ისევე ისევე საშიშარია, გაუტანელი და სისხ-
ლის მღვრელი,
„ისევე ისევე საზარელ ა თვით პირუტყვისთვის
ზიზისი მომგვრელი!..“

შემდეგ შეხედავს სამშობლოს, შეხედავს მის
სახეს მახინჯს, ერას შეიფებს სუფათ დამახინ-
ჯებულებს და მიმართავს:

„და შენ, სამშობლოვე, მითხარ რაღა ხარ?
„მხოლოდ დიდგვი შენის შეიოების...
... „არ გაქვს უფლება ამოსუნთქვისა,
„უქეთეს გრძნობათ გულში გიკლავენ“ და სხ...“

ყოველივე ეს გულს უკლავს მგასანს, ყო-
ველივე ეს დრმა კვლავ აჩნევს მის გულს
მგრძნობიარეს, ყოველი ამგვარი მოფლავს მას
აშუფთავებს, აშუფთავებს ის, რომ

„უქმად მყოფელი განცხრომაშია,
„დავინც უქმნი—იგი სიმშლით უკვდება“,
აშუფთავებს მას სიდრცსლე უქმად მძი-
ნართა“, რაშუფთავც არც კი იღიან „რა არის
ტანჯვა“, და ადშუფთავებული ცას სთხვავს ზა-
სუსეს:

„ოჰ, ცაო, ც-ო! თითქოს მომკვდარხარ, უსხივ-
ციკსკრაო შენი კამარა,
„მითხარ როდემდის უნდა ვიარო წყვილიდში
მიმქრალ ბედის ამარა?“-ო

და ზასუსეს იღებს? არა. და გულ-მოკლული იგიც,
როგორც უმეტესობა ჩვენ მგასანთა, სხსას ზანთე-
ისტურ ექსტრემში ჭხედავს:

„ჰოი, ბუნებავე შევინება რამ ხარ, ნეტავ იცო-
დე—რა რივ მიყვარხარ!
„შენ რომ ასეთი ტურთა არ იყვე, და არ ჰბიბ-
ლავდე ჩემსა სიცოცხლის,
„არარაობად გარდვიქმნებოდი და დავსწყებლის-
დი ჩემს გიჩენის დღესა-ო-

დაიად, ბუნება უყვანს ახსნირელს, მას
უმეგობრდება იგი, რადგან ბუნებამ შესწავლა
„ვით უნდა ტრფობა“, ბუნებამ დაისწრა „სოფ-
ლის უუღღმართობისაგან“, ბუნებამ მოუკლა
„ზასრი მახვილით მტრობა“, და ბუნებამვე ჩა-
უსას გულში ის „ანგელოსი“, რომელიც ასწავ-
ლის მას ეზას ცხოვერებისა, რომელიც ასწავლა

მას ბრძოლა და მოთმინება; და ეს ბუნების სი-
ეგარული ისეთი ძლიერია მასში, რომ იგი ჭლ-
ხავს პირადიულობას, და სურს ბუნების სიყვ-
რული კულტად აქციოს, სოკად კულტად, და
ძახას:

„მეგვედრები აღმინებ: შენ შეგიყვარონ,
მხოლოდ შენ ერთი,
„შენ შეგისწავლონ, შენ გეთაყვანონ, და გა-
იგებენ—რა არის ღმერთი—ო!

ახსნიორელს უყვანს ბუნება მთელი თავისი
ანსებათ—ის მიდის ველად, სდაც

„სიცილ-ხარხარით ვერა ჰგოსავენ
„მისსა ვიებას, მისსა ნაღველსა!..“

ის ეხუტება ბუნების კალასს, რომელშიაც გე-
ლარ სჭვრეტს

„ტანჯულთ,—გვემუღებს, უსამართლობას,
ქირსა და სნებას,
„ანგარებთა გზა-კვალ ბნეულს და განაიციტ-
სა ქირსტესსა მცნებას!..“

მაგრამ ვაგლახს!.. იქნე მიუწია ხმა უსა-
მართლობისაში, იქნე მივიდა ხმა „სოფლირამ
კენესისა“, იქნე მიაქვს ნაივს ხმა წუხილისა, ხმა
კენესისა, და აღმოეთაბუღა სოფლის უმსკაცლო
მღვთაშრობით, აღმინას „სახიზნობით“,
ძახის მრისხანედ:

„იცივლე ფერი მიწვე მბრუნავო, იცვალე ფე-
რი, აღმინაო,
„ელვავ გაჰკარი ილბუზის ქედს, ფრთა შეი-
ბერტყე, მთავ—ნისლინო,
„უფსკარულს შთაინთქე შენ ბოროტებავ, ბილ-
წო, უმგავსო, პირ-ნისლინო,
„გადიდარე შავო ღრუბლო, გულის მქენჯ-
ნავო, კაემინო!..“

ასე და ამ ტვარად დასტორის ჩვენს ყოველ-
დღიურობას, ჩვენს ცხოვრებას ახსნიორელი.
თუმც მის ლექსებს აკლას მსატრობა, ღამაში
სურათები, შედარებები, ფიგურები, თუმც მისი
ქნა და რითმა ჩამოყვარდება კადეც ვირტუო-
ზობამდის მისულ ქნა-რითმას შანშაშაიდ-გრი-
შაშვილ-აბაშელისას, მაგრამ მან შესძლო თავის
ლექსებში ჩაქურთა წმიდა და ნაზი გრძობა, გა-
ვლავობა იგი, და წმიდა გრძობაში ამაღლებუ-
ლო სტრატეგები შეიტანა ჩვენი ლიტერატურის
საღაროში. მისი ზეპოვია დირს-შესანიშნავია
იმით, რომ იქ გამოკრთის მრისხანე ხმა არსე-

ბუღობის სიძულვილისა და უარყოფისა—მისსა
ზოეზია,—ეს ტოლება აღმინას არარაბაზე,
მისი წარმოშობის უმიზნობაზე, ეს წუგავს ცხო-
ვრების. ეს ბრძნული შეგებება აღმინას მდგო-
მარებას ტრავიზმისა, ეს ბროტესტია ამაგი
პირაუნების, რომელიც აწმეთი უამყოფელი
მომაჟღისკენ მიგვიწოდებს. მისი ზოეზია დირს-
შესანიშნავია იმით, რომ იქ ვხვდებით წუერ-
ვილს სიაღუშობების ტავებისს. მას სურს იღუ-
შაღობის სეწარს ჩამოხაოს სამეაროს, და იქ,
მეორე მხარეს იზოფოს სულის სიმეშვიდე. სა-
ღუშობების შემეცნება-განმარტების წუერვილს
მოუტავს მკოსანი. ამ წუერვილში გი ის ქნე-
დავს მოსაზღვრულობას აღმინას აზრისას. ის
ქნედავს, რომ საკვდობით აზრმა ვერ ახსნა,
ვერ განმარტა არსის იღუშაღობა, ვერ მისწვდა
ზეწარს ჩამოფარებულს, ვერ შეასო ხეგი ჩამო-
სახსნელად, ვერ იტო იგი. არსი კვლავ იღუშა-
ღობით შობუწვილი დარჩა. კვდობობა გი ისევე
იმ ტვა-წუარადინზე, სდაც ტვებო იერობან,
სდაც სხვა და სხვა ტვებო უხდებათ სიარული
მიზნის მისაღწევად. დარწმუნდა კადეც ახსნი-
ორელი, რომ ეს არსი კვლავ შეუცნებელი დარჩე-
ბა აღმინას აზრის მოსაზღვრულობის ტავო,
და აგინოტივიზმამდის მისულმა კადეც გაგვი-
მეორს:

„ვერ გაიგებ რისთვის განდი, ვერ გაიგებ რის-
თვის კვდები,
„და ვიღრემდის ეს ასეა, მუდამ სეველით აიე-
სები“—ო.

ვახტანგ კოტეგიშვილი

1913 წ., ეს წარბილი დაწერილია. იბეგლ. უცვლელად.

შობის დღილა ნამდვილი ბავშვების დღესასწაული
იყო, კვირას, 14 თებ., სახაზინო თეატრში. I განყ.:
ბ. იგ. გომართელმა დროის შესაფერი სიტყვით დააბა-
სათა შობის მოღვაწეობა, როსთვისაც საზოგადოებამ
მხურვალე ტაშით დააჯილდოვა ლექტორი. II განყ.:
სტენაზე იღვწენ მრავალი ბავშვნი, ბავშვთა მომღერალ
გუნდნი და სხვა და სხვა დაწესებულებათა წარმომადგე-
ნელნი.

ფარა რა აიხანა, ბ. კ. ჩარკვიანის ბავშვთა გუნდმა, პაწია ლადო სულთანშვილია ლობტარობით, „გზავრული“ სიმღერით, სცენაზე გამოიყვანა შიო. დარბაზში და სცენაზე მზურვალე ტაშმა იგრიალა, მას შეუერთდა არკესტრი „ტუშ“-ით.

პირველად მიულოცა ქართ. კულ. მოყვ. სახ. თავმჯდ. ბ. გ. ჟორდანიამ, შემდეგ — „ჯეჯილის“ და „ნაკადლოის“, „თეატრი და ცხოვრების“ — (ძმთა შალიკო და გაიოზ ირეაშვილებმა) — რედაქციების სახელით ბავშვებმა, რომელთაც მიაართვეს „ძია შიოს“ საჩუქრები და თავიუღლები, შესაჯერო სიტყვით, „თანამედროვე აზრის“ რედაქციის მხარეი ახალგაზნა მფასანმა ბ. ნ. ჩხიკვიძემ მოკლე — შინაარსიანი სიტყვა წარსთქვა. აგრეთვე მიულოცეს და საჩუქრები მიაართვეს: ქართ. ქალ. საზ., განათლებამ, ქართვ ქალთა პრავიკის აზნავაგობამ, ქართ ვინწხოებმა (პ. მიონიანაშვილმა), ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოებამ (ლ. ბოცვაძემ, „თბ ნოქართა კლუბმა“ (რომელთაც მვირფისი საჩუქარი მიაართვეს), მუსულმანთა, საქველმოქმედო კლბთა, განმანათლებელმა, და საქველმოქმედო საზოგადოებთ, რომელიც საზოგადოებამ მზურვალე ტაშით დააჯილდოვა. თელავის ქართვ. საზოგადოების მხრით — ქ. ნ. ბ. სულხანიშვილის ასულმა (ფრიალ შინაარსიანი სიტყვა წარმოსთქვა, მხოლოდ, ჩვენის აზრით, იმ წაშს შეუცვიტებელი. ეს მისალმება კი არა, დამთავრებული ლექსითა გახლდათ). ქართველ ხელნასწა და მუშათა მხრით წარუდგა სამი წარმომადგენელი (ნ. მერკვილაძე, მ. ჩიარნიშვილი და სხ.) ბ. ნ. მერკვილაძემ მშვენიერი სიტყვით მიულოცა. შეუძლებელია ჩამოთვალთ ის დაწვებულებანი და კვრძო პირნი, რომელთაც „ძია“ შიოს სიტყვით თუ საჩუქრით პატივი სცეს. ბავშვების მხრით მიულოცეს — ხუბუნმა, ვ. ფხალაძემ, გ. მერკვილაძემ, ჩიხლაძემ, გიორგობიანმა, იაშვილმა. მილოცვა-მისალმების დროს შივა და შივ, „განათლებლის“ მოწაფეთა გუნდი ბ. სვანიძის ლობტარობით მწყობრად ასრულებდა სხვა და სხვა ეროვნულ სიმღერას. პაწია ყმაწვილები რთილზე უკარადღენ სხვა და სხვა ჰანგებს. განსაკუთრებული ყურადღება მიქციეს პაწია ქართველებმა. მრავალმა მათგანმა ისეთის გრძობით და დაკვირვებით წარმოსთქვეს სიტყვები და ლექსები, რომ არა ერთხელ და არაჯელ აპირებლა დამსწერ საზოგადოება და თვით „ძია“ შიოს...

მ. მათურელის პაწია ქალებმა მშვენიერად შეასრულეს სახალხო სიმღერები (ტრიო) და ერთმა მათგანმა, უმცროსმა — ნ. წლის თამარკომ, გრძობით მიულოცა ლექსით: საუცხოვნო იყენენ ტურიაშვილის, ლავრაშვილის, ხახუტაშვილის, ცოცხაძის ბავშვები, „ნაკადლოის რედაქციიდან, ქულაჯებში გამოწყობილინი და აგრეთვე სხვა ბავშვები ქულაჯებითვე, რომელთა გვარნიცერ შევიტყეთ და თომეძეთ, თავისუფლად, მკაფიოდ და თამამად წარმოსთქვეს სიტყვები და ლექსები, სხვათა შორის: დანელიამ, თვედრო-

შვილმა, ყიფშიძემ. ვილონზე დაუტრა კოპელნიცაშვილმა.

დასასრულ სცენაზე გამოვიდა კ. ჩარკვიანის ბავშვთა გუნდი, პაწია ლადო სულთანშვილის ლობტარობით (ქულაჯაში და კამერტონით ხელში), რომელიც საუცხოვად ხელმძღვანელობდა ში ბავშვისგან შემდგარ გუნდს... ამავე გუნდიდან მოწაფე კლბმა მამო კვესელაძემ (ქართულად ჩამუშეი, გულის პირისარტყელ-ჩიხტა-კოპით) და ორმა ბავშვმა: მ. სვანიძემ და არ. ზარდიაშვილმა (გლუხურ ჩიხებში) „ცანგალაზე“ საუცხოვად თამაშეს...

საქებურია ბ. კოტე ჩარკვიანი, ქ. ნ. ბარ. ბ. — შვილისა და ნ. — შვილის ასული, რომელნიც ეროვნულ გრძობას უნერგვენ ჩვენს ახალ თაობს...

III განყ. ნიჭიერმა რევისორმა ალ. წუწუნავამ მშვენიერად დასდგა შიოს თხზულებიდან რადენიმე სურათი, გლზის ბავშვთა ცხოვრებიდან ამოღებული, რომელშიაც მონაწილეობას იღებდენ „განათლების“ და ქრავიკის სკოლის მოწაფენი.

IV განყ. დასასრულ გაიმართა აპოთეოზი: შუაში ჩამდგარ შიოს გარს ბავშვები ეხვიენენ. კ. ჩარკვიანის ბავშვთა გუნდმა (სცენის უკან) და სიმბოლინმა არკესტრმა ერთად შეასრულეს მრავალ ეპიგრე...

თეატრი ხალხით სავსე იყო ფრიალ ნასიამოვნები დაიშალა. ჩვენი „არისტოკრატია“ თითქმის არსად სჩანდა, — ეს დილა მხოლოდ მშრომელი ხალხისა იყო.

დიდი მადლობის ღირსია ქართ. კულტ. მოყვ. საზოგ-ის გამგეობა, განსაკუთრებით მისი თავმჯდომარე გ. ჟორდანი, რომელმაც ეს საქმე ითავა და მართლაც მშვენიერი, დღემდე არ ნახულ მხარავო დღესასწაული გამართა.

მომდებლად მ. ლორთქიფანიძის კონცერტმა „არტ. თეატ. დარბაზში“ 12/II

საკმაო საზოგადოება მიიზიდა, უმეტესად ქართველობა, და არც უსაბუთოდ: თვით ვ. ლორთქიფანიძეს თითქმის უკვე ესაბუთავებუი, ძლიერი და სასიამოვნო წმა აქვს, მაღალ, დაბალ და საშუალ ფარდებში საუცხოვო მისაქნელი. ამიტომაც საზოგადოებამ მზურვალე ტაშით დააჯილდოვა და რამდენჯერმე ამღერა. მიუხედავად ამისა, მომღერალს კიდევ სრულყოფა ეჭირებდა და ფრიალ სასურველია ხელს შეუწყობდენ: მაშინ იგი არა თუ ჩვენში, უცხოთა შორისაც თავს ისახელებდა. ვ. დ. დილმაშვილმა ვილონზე და ა. მ. ვილონ-ჩორალმა სკრიპოზე დიდის ოსტატობით დაუტრეს, რომელნიც საზოგადოებამ ძლიერი ტაშით დააჯილდოვა; არა ნაკლებ მოყვონა საზოგადოებამ ქ. ნ. მ. გ. შენგერი ორმანსების შესრულებისთვის კნ. ანდრონიკაშვილი-ციციშვილისა დიდი და კვირვებით უბანებდა რთილზე. სიმბ

დ. ხაშურში 13/II „ხაშურის საკრებულო“ დარბაზში ადგილობრივ დრ. წრ. გამგეობამ საკუთარი თანხის

წერილი აბგეში

← **ბ. აბაშელს** თავის ტყვილმა უფრო უმატა, სიცხე თანდათან ემატება. ქართ. საკვლამოქმედო საზოგადოებამ კომბულეთში საავადმყოფოში ბინა შესთავაზა. ქუთათურმა ექიმმა გოცილბა—აბასთუნის საკუთარ ავარკაში დადოთ ერთი თოახი. მგოსანი, ადგომის შეიძლება თუ არა, ექ. ივ. გომარეთლის რჩევით, ჯერ კომბულეს წავა (ორი თვით), შემდეგ აბასთუმანს. თბ. თავდაუნაურთა დებუტატთა საკვებულემ მგოსანისთვის 200 მ. გ. ვადასლა, ხლო ქართ. საქე. საზ.—100 მ. ჯერჯერობით მგოსანი თბლისში სკუთარ ვიწრო ბინაზე ცხოვრობს ცოლითა და მცირე წლოვანი შვილით.

← **ქუთაისის თეატრი** 1) დღეს, შაბათს, 20/II შალვა დადიანის საბენეფისოდ წარმოადგენენ ვ. შალიკაშვილის „გადატარალი მუხა“-ს; 2) ხვალ, კვირას, 21/II გამოირთება დიდი კაბარე-მიმოხილით.

← **ბაქოს თეატრი** კვირას, 21/II. დასის რეჟისორის იუზა ზარდალიშვილის საბენეფისოდ წარმოდგენილი იქნება „ყარალები“.

← **ქართ. სიმუხა-პაჭუმულ საზ.-ის** კრება გამიარება 28/II სას.-სამ. ბანკის დარბაზში, აირჩევენ ახალ წევრებს, წაიკითხავენ შილა არაგვისპირელის ახალს ნაწარმოებს „გაბაზარული ზარი“-ს

← **აშლაბის თეატრი** ქართული წარმოდგენების მმართველი ახმანაგაბა შესდება ავლაბარის ქართ. საზ. წარმ. მმართვე. წრის სკენის მოყვარეთაგან. აშხანაგაბაში ითვლება ოცი წევრი—სკენის მოყვარე, რომელთაც უფიქრით შორის წერილობითი ხელშეკრულებით აქვთ დადებული, რის ძალითაც მოვალენი არიან დაქვემდებარონ წრეს. წარმოდგენები გამიარება ყოველ შაბათობით. რეჟისორად მიწვეულია მსხიბიძე ი. თევძე. პირველი წარმოდგენა გამიარება შაბათს, 20 თებერ. წარმოდგენილი იქნება კინობილი ი. ბორი, პიესა „ლალიკი“. მონაწილეობენ ქართველნი მსახიობნი ქ-ნი ნ. დავითაშვილი და ბ-ნი ვლდ. გუნია.

← **სოსუმში** განუზრახავთ ქართველ მოღვაწეთა სახანო ბინის აშენება.

← **სოსუმში** ძ. ლოდუას და ადგილობრივ ქართველთა თაოსნობით ქართულ უფრნალ-გახეთებისა და წიგნების კოსკი შენდება. ადგილი დაუთმია ქალაქის სმმართველს, ბალში. საქმის თაოსნათ მონახა, აფხაზეთ-სამეგრელოში და ერთობ შავი ზღვის სანაპირო ადგალებში უფრნალ-გახეთებისა და წიგნების გავრცელებას ხელი შეუწყო.

წერილი რედაქციის მიმართ

პ-ლო ბ. რ-როი ნება მიმოძეთ თქვენი პატივცემულ უფრნალის საშუალებით, უღმესი მადლობა მოვასხნო ბ. გიორგი ჩიტაშვილს, რომელმაც თავის ხარჯთ ერთი წლით გამოაწერა „თეატრი და ცხოვრება“ საბჭუს არჩილ ჯორჯაძის სახელობის საქმიანხელის. პატივისცემით სამკითხველს გამგე

იოსებ ჯორჯაძე

გასაძლიერებლათ გამართა „სალამო“. პირველად რუსულ ენაზე ითამაშეს „სიყვარული და მონოპოლია“ (1 მოქმე.). ქართულ ენაზე „სოდლის ფერზალი“ თაგუნასი. ფერზალ ს როლი ბ-მა ნ. სინარულიმ გვაგინადა შესარულა. მესამე განყოფილებაში ბ-ნ მ. ლაზარევის მიერ რუსულ ენაზე წაიკითხა „შეშლილის წერილებმა“ საზოგადოებაზე კარგი შთაბეჭდილება დასტოვა. „ადიგერისმსტრში“ (მე-IV განყოფ.) ბ-მა დ. სხილაძემ კარგათ წაიკითხა გრი-გრის გლეხური სკენა „მამ არა და“... ამ სკენის მოყვარეს ბოლო დროს დიდი წარმატება ეტყობა. ბ-მა გ. ნაკაშიძემ რუსულ ენაზე წაიკითხა „თუთუნის მუნებლობა“ და ბლოს ბ-მა ბახუტოვა ბეერი აცინა საზოგადოება კინტორი სკენების წაიკითხით. წარმოდგენის შემდეგ გაიმართა ცეკვა. საერთოდ „სალამო“ შინარსიანი და მხიარული გამოდგა. მიუხედავად ფასების ბეგრისისა (2 მ.—40 კ. და მოწავ. 30 კ.), საზოგადოება სიყვარულად, აღსანიშნავია ერთი მოვლენა: მოწაფეებს ბ-მა მასწავლებლებმა, მიუხედავად საზოგადოების თხოვნისა, ნება არ დართეს ცეკვაზე დარჩენისა და დარბაზიდან გამოისტუმრეს. სად გავიწლია, რომ მოწაფეებს ცეკვაზე დარჩენის ნებას არ აძლევდენ: ვის შეშენის ცეკვა თუ არა მოწაფეებს?

ბოლგოშის ქ. შ. წ. კ. გ. საზ.—ის განყოფილების ძვილი გამგეობის გადაწყვეტილებით და ახალის არჩევის შემდეგ საქმეს გამოყოცხლება დაეტოვა. ახალი გამგეობა ჯერ-ჯერობით დიდ მხრუნველობას იჩენს, რითა ნიშნითადა უზარუნთვლყოფის განყოფილება და ამ ბოლონ საშაბათს, 2 თებ. ადგილობრივ საზოგადო საკრებულს დარბაზში სალამო გამართა. „სალამომ“ დიდძალი საზოგადოება მიიზიდა, შემოსავალი კარგი იყო და შინარსითაც არა უშავდარა სალამოს. პროგრამა მ განკ. შესდგებოდა. ქართულ-რუსული გუნდების, — პირველს ლობტარობდა ბ. ზ. ტალიკაძე, მეორეს ბ. ა. მისურაძე, — სიმღერები საზოგადოებას მოეწონა. ადგილ. სკენის მოყვარეებმა წარმოადგინეს „ორი მშინერი“ და „ლალიკი“ შარეი 1 მოქმე. დასასრულ გაიმართა დიგერისმსტრი (ლევსები და სკენები). საზოგადოება დამის 12 ს. კმაყოფილი დაიშალა.

დიდი მადლობის ღრისა ქ-ნი ქ. კალაძე, რომელმაც არ დიხარა ნაშუარიდან გორჯაძის ჩამოსვლა სალამოში მონაწილეობის მისაღებად ამ ახალაზდა სკენის მოყვარე ქალმა, თვისი ღამაში თ მამოთ, მთელი პროგრამა გაალამაზა და საზოგადოების ყურადღებას მიიპყრო.

კარგი იქნება, თუ ახალ-ახალ უცხო ძალებს ვიხილოთ ზოლმე ჩვენს სკენაზე. თუ მიინდობებენ, გახაფულზე ქართველი მსახიობების მოწვევა შეიძლება, საგასტროლოდ, მით უმეტეს, რომ სახაფხულო თეატრის შენობა დიდია, საზოგადოება მეტი დღესწრება და შემოსავალიც თავისუფლად დაჰფარავს ხარჯს. იქ შეიძლება სერვიოზული და მხატვრული პიესების დადგმა, ამითი საზოგადოება კმაყოფილი დარჩება და აცენის მოყვარენიც უკეთ გაიწვრთნებიან. —

შაბათს, 20 თებერვალს, ავღაბრ. ქართ. სახ. წარმ. მმართვე. წრის სტენის შიკაგოაგრაფია ამხანაგობის მიერ მსახიობთ 5. დავითაშვილის და გ. გუნიას შინაწილებით წარმოდგენილია იქნება აღ. სუმათაშვილის ცნობილი 5 მოქმედ. ისტორიული დრამა გრ. ეიფუშიძის მიერ ნათარგმნი დასაწყისი სწორედ საღამოს 8 საათზე. აღიღებინ ფასი 20 კ. - დღან 1 მ. 50 კ. - მღე. რადჯანან ზოგაკრთნი მოტრუებით სეღსე ჭეიღან ბიღეთებს, ამიტომ ნატევეტემულ საზოგადოების საყურადღებოდ ვანსადებთ, რომ ჩეენი წარმოდგენის ბიღეთება გაიფიღება მხოლოდ თეატრის კასში.

რეჟისორი ი. ეივიძე. აღმინისტრ. ა. უმბრივიძე.

დალასი

სახალხო სახლი

კვირას 21 თებერვალს 1916 წ. დიღით ლ. ჩერქეზიშვილის მონაწ.

ბაიყუუი

ფარსი 2 მოქმედ. ცავარლისა. მონაწილეობენ: მარგველაშვილი, ბ-ბ. გოციორიძე, იშხელი, ჯაბაური, რამაზაშვილი, და სხ.

კონსერვ. განყოფ.

მონაწილეობან: ინაშვილი, ჯაჯანაშვილი, დინიტრაშვილი, ჯაბადარი, გრიშაშვილი, ჩუბინოვი და სხ.

დასაკერელ ლეკური ცნობილ მოღეთა მონაწილეობით.

დასაწყისი დიღით 12 საათზე.

აღიღებინ ფასი 2 მან. 40 კაბ.

ბიღეთები იყიდება ძმურ ნუგეშშია.

გამეჯაჯავიშვილისა რეჟისორი გოციორიძე.

განათლება

წლიურად ჟურნალი 5 მ. ტფილისში გატანებით ეღირება 4 მ. ხელის-მო-მწერთათვის სოფლის სკოლის მასწავლებლებს, სახალხო სამკითხველოებს, სსუალო სკოლის მოწაფებს, სტუდენტებს, მუჟრნალი დაუთმობათ შებს 3 მ. 50 კ.

ცალკე ნაშერი ჟურნალისა ეღირება 50 კაბ. რეაქტია სხსოვს ხელის მომწერლებს დროზე დააკეთონ ჟურნალი. მისამართი: Тифлиси. Дворянская Грузин, Гимназия Л. В. Вондрадое. 1233 რეაქ-გამომე. ლ. გ. ბოცვაძე.

ნაძალადგეის თეატრი

კვირას, 21 თებერვალს

ელ. ჩერქეზიშვილის 30 წ. სახცენო მოღვაწეობის აღსანიშნავად

წარმოდგენილი იქნება ელ. ჩერქეზიშვილის და 5. გოციორიძის შინაწილებით

სანუმა | დედის ერთა

2; 3 და 4 მოქ. ვალ, 1 მოქ.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქაქ. ელ. ჩერქეშვილი ს. გოცაშვილისა, ვ. ამირანაშვილი, ბერტენიშვილი; ბატ. ნ. გოციორიძე, გაბინაშვილი, სანსანიძე; კულუხაშვილი, შავიშვილი, ლადოშვილი, გოცაშვილი და სხ.

ფასები 20 კ.-40 კ-ედ დასაწყისი საღ, 8 საათზე ვამ. ტორიკაშვილი.

რეჟის. ა. გოცაშვილი, თეატრში ფეჩები ინთება და ეთბილება.

ახალი კლუბი

შაფათს, 20 თებერვალს

ვარდენ ლორთქიფანიძის

კონსერვტი

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე

სახალხო ფურცელი

სურათებიანი დამატებით გაზეთი ღირს
 წლ. 9 მ. 50 კ., ნახ. წლით 5 მ., სამი
 თვ. 2 მ. 50 კ. თვით 90 კ.

წლიური ხელის მოშენიანი მიადებენ პრე-
 მიახ, თხზულებას თანამედროვე სოციალ-
 პოლიტიკურ ერთე. მდგომარ. შესახებ.

თხზულების დაწერაში მონ. იღებენ.
 კ. აბაშიძე, ი. გვდევანაშვილი, გრ. გველსიანი,
 გ. ლასხიშვილი, გ. მაიაშვილი, გ. რეხილაძე,
 გ. ქიქოძე, ს. ფირცხალავი, თ. ლონტი და ა.
 ჯაჯანაშვილი.

მისამ.: თბილისი, სახალხო ფურცლის რედ-
 აქ., სახალხის ქუჩა, სარაჯიშვილის სახლი № 6.

თანამედროვე პეზრი

გაზეთი ღირს როგორც თფილისში ისე
 პროვინციაში მთელი წლით 8 მან., ნახევარ
 რი წლით 4 მან. 50 კ. ერთი თვით 90 კ.
 გაზეთის ფასისთვის მომწ. წინდაწინ უნდა ვადაინ.
 ნახიათ არავის გავეზავებთ.

ფოსტით ხელის მოშენილებაში ფული შემდეგ
 აღრესათ უნდა გამოგზავნონ: **თფილის, поч.
 № 199 Власіо Маланіевичу Бохоадзе.**
 თფილისის ხელის მომ. ფული უნდა შემოიტრ-
 ნონ კანტორა „განათლებაში“ ოფისს ქუჩა № 8
 მომავალ წლის მოშენილებას კანტორა უპრობილენ-
 ნად სთხოვს ფული 20 დეკემბრამდე შემოიტრნონ.

მეგობარი

საპოლიტიკო, სალიტერ.
 ყოველდღიური გაზეთი.

მიიღება ხელის მოწერა 1916 წლისთვის

წელიწადში ღირს 9 მან., ნაყოფი წლით—5 მან.,
 სამი თვით—2 მან. 3 აბანი., თვეში—18 შაური,
 ცალკე ნომერი ყველგან—შაურათ.

წლიური ფასის შემოტ. შეიძლება ნაწილ ნაწილად:
 ხელის მოწერის დროს—3 მან. ნახევარი, 1 აპრილს
 3 მან., 1 აგვისტოს—2 მან. ნახევარი.

ნახევარი წლის ხელის მოშენილებას შეუძლიათ ორ
 ნაწილად შემოიტრნონ ფული: პირველად 3 მ., 1 აპ-
 რილს—2 მან.

წლიური ხელის მოშენიანი მიიღებენ პრემიად
გ. მაიაშვილის ნაწილობრივ კრებულს.

რედაქციისა და კანტორის მისამართი: ქუთაისი, ივა-
 ნოვის ქუჩა, კილაძის სახლი.

მიიღება ხელის მწერა 1916 წ. სალიტერა-
 ტურო, საპოლიტიკო და სამეცნიერო ჟურნალ

„ცხოვრება“

რომელიც გამოვა ორ-
 კვირამდე ერთხელ რო-
 მანოზ ფანცხვას რედაქტორობით. ჟურნალში
 საუკეთესო სალიტერატურო ძალები ითანამშრო-
 მლობენ. წლიურად: 5 მ., ნახევარი წლით 3 მ.,
 სამი თვით 1 მ. 50 კ. თუთარად 50 კ. ფულის
 გადახდა—წაიღ ნაწილობრივ შეუძლიათ: ხელის
 მოწერის დროს 3 მ., პირველ აპრილს—1 მ. და
 პირველ ივნისს 1 მ.

ფული უნდა გამოგზავნოს ამ მისამართით:
ზუთაის. Роману Спирид. Панцхავა.

„განათლება“

ჟურნალ-გაზეთებს
 კანტორა

ქ. თბილისში ოფისს ქუჩა № 8.
 კვსაგნებს აცხადებს: „თეატრი და ცხოვ-
 რება“, „თახ. პეზრი“, „ეპ. მათრახია“, „საქარ-
 თველი“, „თფილსკი Листок“, „Рус-
 ское Слово“, „პრობლემა“, კედლის კალენდ-
 რები და სხ. და სხ. ქართული წიგნები. ფული
 რა წერილები უნდა გამოგზავნოს შემდეგ
 აღრესათ: **თფილის, почтовый ящик № 96,
 С. Таварткиладзе.**

გამართულია ხელის მოწერა

კიკნა-შუაგული

პოემებისა და რჩეული ლექსების კრებულზე,
 რომელსაც დავითის სურათი, ბიოგრაფია და
 დ. პასპაძის გრიტიკული წერილი. ხელის მო-
 წერა შეიძლება ჩვენს რედაქციაში.

ნომრები „პეზრი“

ახლად შეკეთებულს, საუცხოვოდ მოწყო-
 ბილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით
 ქალაქის შუაგულს, ვირონცოვის ძველთან
 ნომრები ოთხი აბანიდან. ნომრებში სამა-
 რეულო, ცხელი და ცივი წყლით (ღუში და
 ანა). თბ., მიხ. პრ. № 8. ტელ. 13—14 (წ)

სტენის მოყვარე-მუშაკთა საყურადღებოდ:
И. Т. Полумордвиновъ.

Списокъ пьесъ На грузинскомъ языкѣ,

разрѣш. къ представл. на сцен. Киев. Край. ц. 40 коп.
 თბ. თფილის. Денатурный Комитетъ.

Донзvoleво Военной Цензурой სტამბა „სორამბი“